

Bilance dopadů sociálních reforem za rok 2008

Statistické údaje za rok 2008 signalizují pozitivní výsledky reformy veřejných rozpočtů ve vývoji sociálních výdajů. Celkový objem výdajů na sociální dávky meziročně klesl, přičemž se v čistých příjmech většiny domácností pozitivně projeví daňové změny.

I. Podpora rodin s dětmi byla přenesena do daňové oblasti, rodiny s dětmi na reformě vydělaly

Rodiny zaměstnanců s dětmi

- V roce 2008 byla relace mezi čistými peněžními příjmy 1 člena domácnosti zaměstnanců s dětmi a zaměstnanců bez dětí **60,2 % (10 133 Kč, 16 846 Kč)**. V roce 2007 dosáhla 59,2 % (9 239 Kč, 15 615 Kč) a v časové řadě se vyvíjela následovně:
 - 1993 60,4 % (3 073 Kč, 5 088 Kč)
 - 1997 58,2 % (5 120 Kč, 8 805 Kč)
 - 2001 60,0 % (6 642 Kč, 11 076 Kč)
 - 2005 58,1 % (7 629 Kč, 13 134 Kč)
 - 2006 58,7 % (8 498 Kč, 14 473 Kč)
 - 2007 59,2 % (9 239 Kč, 15 615 Kč)
 - 2008 60,2 % (10 133 Kč, 16 846 Kč)
- Růst čistých peněžních příjmů zaměstnanců s dětmi dosáhl v roce 2008 meziročně 9,7 %, a byl vyšší, než meziroční zvýšení životních nákladů zaměstnanců 5,8 %.
- Životní úroveň zaměstnanců s dětmi tedy v roce 2008 přes vyšší inflaci stoupla o 3,9 %.
- Čisté peněžní příjmy zaměstnanců s dětmi rostly rychleji, než zaměstnanců bez dětí (o 1 %).
- Reforma veřejných financí způsobila, že snížení daní u zaměstnanců s dětmi je vyšší, než snížení objemu dávek státní sociální podpory a rodiny s dětmi na reformě vydělaly.

II. Bilance dopadů reformy na sociální dávky

A) NEMOCENSKÉ DÁVKY

- **Výdaje na nemocenské dávky za rok 2008 poklesly proti roku 2007 o 2,8 mld. Kč (o 8,1 %) na 31,9 mld. Kč.**
- **Poklesla pracovní neschopnost.** V roce 2008 se proti roku 2007 snížil počet ukončených případů pracovní neschopnosti z 2,886 mil. na 2,182 mil., tj. o 24,4 %.
- **Klesla především krátkodobá pracovní neschopnost.** Například (podle šetření v březnu 2008) u zaměstnanců malých organizací (cca 1 mil. lidí) byl zaznamenán největší pokles u počtu případů s délkou **trvání kratší než 14 kalendářních dnů, který se snížil o 45 %**, počet případů s délkou trvání nad 14 dnů se snížil o 24 %.
- **Počet proplacených prostonaných dnů se snížil o 12,5 mil. z 98 mil. v roce 2007 meziročně na 85,5 mil., tj. o 12,7 %.**
- **V roce 2008 pokleslo průměrné procento pracovní neschopnosti meziročně z 5,62 % na 5,18 %.** Jedná se o nejnižší hodnotu průměrného procenta pracovní neschopnosti od roku 1993 (od vzniku ČR).

B) DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

- **Celkový počet vyplacených dávek státní sociální podpory meziročně poklesl.** V roce 2007 dosáhl výše 28,85 mil. dávek. V roce 2008 klesl o 10,5 mil. dávek, tj. o 36,5 %.
- Na celkových dávkách státní sociální podpory bylo v roce 2007 vyplaceno 48,5 mld. Kč a v roce 2008 klesly výdaje meziročně o 6,6 mld. Kč na částku 41,9 mld. Kč, tj. o 13,7 %.
- **V roce 2008 došlo k poklesu výdajů na dávky státní sociální podpory o 14,3 mld. Kč proti původnímu stavu před reformou.**
- Přesto byly tyto výdaje v roce 2008 o 7,9 mld. Kč vyšší než v roce 2006.

Přídavek na dítě

- **Přídavek na dítě vykázal největší podíl na poklesu dávek státní sociální podpory.** Z počtu 20,0 mil. dávek v roce 2007 poklesl meziročně na hodnotu 10,7 mil. dávek, tj. o 46,5 %.
- Na pokrytí této dávky byla vyplacena v roce 2007 celková částka 10,24 mld. Kč, v roce 2008 poklesla o 4,01 mld. Kč na 6,23 mld. Kč, tj. o 39,2 %. Důvodem je větší adresnost této dávky.

Sociální příplatek

- Příjemci **sociálního příplatku** obdrželi v roce 2007 celkem 2,89 mil. dávek, v roce 2008 došlo k poklesu na 1,99 mil. dávek, tj. o 31,1 %.

- Rovněž celková vyplacená částka, která v roce 2007 dosáhla 4,61 mld. Kč, v roce 2008 **poklesla proti roku 2007 o 1,44 mld. Kč na 3,17 mld. Kč, tj. o 30,4 %**. Důvodem je větší adresnost této dávky.

Příspěvek na bydlení

- **Příspěvek na bydlení** byl vyplacen v roce 2007 v počtu 1,38 mil. dávek a v roce 2008 **poklesl o téměř 25,4 % na 1,03 mil. dávek**.
- Objem vyplacených příspěvků na bydlení dosáhl v roce 2007 hodnoty 1,56 mld. Kč a v roce 2008 **vzrostl o 54,4 mil. Kč, tj. o necelých 3,5 %**.

Rodičovský příspěvek

- Došlo k nárůstu počtu dávek vyplaceného rodičovského příspěvku. V roce 2007 dosáhl počtu 4,07 mil. dávek, **v roce 2008 vzrostl na 4,29 mil. dávek, tj. o 5,4 %**.
- Objem prostředků na dávky rodičovského příspěvku dosáhl v roce 2007 výše 28,69 mld. Kč, v roce 2008 **poklesl zhruba o 400 mil. Kč na hodnotu 28,29 mld. Kč, tj. o 1,4 %**.

Porodné

- **Porodné** v roce 2007 obdrželo celkem 113,8 tis. příjemců, v roce 2008 došlo k nárůstu o dalších cca 5,0 tis. příjemců, **tj. o 4,4 %**.
- Na dávkách porodného bylo v roce 2007 vyplaceno 2,10 mld. Kč, **v roce 2008 došlo k poklesu o 450 mil. Kč, tj. o 21,4 %**. Důvodem je snížení výše této dávky.

Pohřebné

- Počet vyplacených dávek pohřebného v roce 2007 dosáhl 101,9 tis., v roce 2008 **poklesl na 14,1 tis. dávek, tj. o 86,2 %**.
- Na dávkách pohřebného bylo vyplaceno v roce 2007 celkem 509,4 mil. Kč a v roce 2008 došlo k poklesu o 438,7 mil. Kč na 70,7 mil. Kč, **tj. o 86,1 %**. Důvodem je zúžení okruhu příjemců této dávky.

C) DÁVKY HMOTNÉ NOUZE

- Celkový počet dávek hmotné nouze (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc) dosáhl v roce 2007 celkem 1,2 mil. a meziročně **poklesl o 132 tis., tj. o 8,5 %**.
- Celkový finanční objem na tyto dávky si v roce 2007 vyžádal 3,29 mld. Kč a v roce **poklesl o 493 mil. Kč, tj. o 15 %**.

D) PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

- Počet příjemců **příspěvku na péči** činil v roce 2008 celkem 3,7 mil., což proti roku 2007 představuje **nárůst o 563 tis., tj. o 15,1 %**. Rovněž vyplacená částka 18,3 mld. Kč v roce 2008 byla meziročně **o 3,65 mld. Kč vyšší, což představuje nárůst o 20 %**. Příspěvek na péči zavedený v této podobě od 1. 1. 2007 ještě vládou ČSSD je nejvýrazněji rostoucím mandatorním výdajem.

Jiří Sezemský
vedoucí oddělení styků s veřejností